

STATISTISCH PORTRET VAN DE GEMEENTE EVERGEM

Deze analyse is gebaseerd op de beschikbare cijfergegevens binnen het Streekplatform+ Meetjesland, dd. 24 januari 2006.

BEVOLKING

Evergem is een groeigemeente

- Met 31.963 inwoners (1/1/2005) is Evergem in aantal koppen veruit de grootste gemeente van het Meetjesland. Het is de vierde grootste gemeente naar oppervlakte (na Maldegem, Assenede en Aalter).
- De bevolkingsgroei kwam er vooral vanaf 1960, samen met de ontwikkeling van de Gentse kanaalzone (SIDMAR dateert van 1962). Tussen 1831 en 1960 steeg het aantal inwoners in de gemeente slechts met 28%, terwijl de totale Vlaamse bevolking aangroeide met 133%. Van 1961 tot 2005 daarentegen steeg het inwonersaantal van de gemeente sneller dan gemiddeld in Vlaanderen, namelijk met 36% versus 21% voor Vlaanderen.
- De bevolkingsdichtheid ligt met 426 inwoners per km² iets onder het Vlaamse gemiddelde, waar dat bij vele Meetjeslandse gemeenten maar op de helft ligt. Evenals in Lovendegem is de verstedelijkingsdruk sterk voelbaar.
- De bevolkingssamenstelling is vrij evenwichtig, met een licht overwicht van ouderen (17,7% is 65+) in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde (17,2% is 65+).
- Zoals overal in Vlaanderen kent ook Evergem een gezinsverdunding (2,5 inwoners per gezin in 2004, waar dit in 1981 nog 3,0 bedroeg) en stijgt het aantal alleenstaanden snel (22% van het aantal huishoudens). Beide trends zijn evenwel nog iets minder uitgesproken dan de Meetjeslandse en de Vlaamse cijfers.
- De verspreide bewoning over diverse dorpskernen en de ligging kortbij Gent, maakt dat Evergem niet is uitgegroeid tot een kleinstedelijk verzorgingscentrum, hoewel het aantal inwoners dat van diverse andere kleinstedelijke centra in Oost-Vlaanderen overstijgt: Eeklo (19.353), Ronse (23.994), Deinze (28.081), Oudenaarde (28.299) en Geraardsbergen (31.089).

RUIMTELIJKE ORDENING

Ruimte voor toekomstige ontwikkelingen inzake wonen en industrie

De zoneringen op het gewestplan verschillen behoorlijk van het feitelijk ruimtegebruik. Als we de gewestplanoppervlaktes vergelijken met de kadastragegevens (feitelijk gebruik) komen we tot volgende verschillen:

	Gewestplan (2002)	Kadaster (2001)
Woon- en woonuitbreidingsgebied	1.480 ha (20%)	923 ha (12%)
Industrie	953 ha (13%)	321 ha (4%)
Agrarisch gebied	3.953 ha (53%)	5.114 ha (68%)
Groen-, natuur-, bos- en parkgebied	142 ha (2%)	417 ha (6%)
Overige	968 ha (13%)	729 ha (10%)
Totale oppervlakte gemeente	7496 ha (100%)	7.504 ha (100%)

Daaruit maken we de volgende vaststellingen:

- Nogal wat bestemde woonuitbreidingsgebieden en industriegebieden zijn vrijliggend en in feitelijk gebruik van landbouw. Deze situatie zal anno 2005 wellicht al een stuk bijgebeend zijn met o.a. de realisatie van industriegebied De Nest en het aansnijden van bepaalde woonuitbreidingsgebieden. De cijfers uit de landbouw telling van 2005 bevestigen dit. In die cijfers is nog 61% van de oppervlakte in landbouw gebruik.
- Daarnaast kan men stellen dat Evergem beschikt over behoorlijke reserves en verdere ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en economie, ten minste als de gronden die op het gewestplan bestemd waren voor woonuitbreiding en industrie ook overgenomen zijn in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS).
In het ontwerp van GRS is dat grotendeels het geval (zo'n 100 ha industriegebied wordt geschrappt ten voordele van randstedelijk groen, alsook 1 of 2 woonuitbreidingsgebieden). Naar woonuitbreiding toe werd in het ontwerp GRS gesteld dat het aansnijden ervan op de lange termijn moet worden geprojecteerd.

VERKEER EN VERVOER

Vlot ontsloten via weg en openbaar vervoer

- Via de R4, de N49 en de N9 is de gemeente via de weg goed ontsloten.
- Met de R4 heeft Evergem een drukke en vrij gevaarlijke verkeersas op zijn grondgebied. Het aantal ongevallen ligt dan ook op het niveau van Assenede (N49), Maldegem (N49/N44) of Aalter (E40/N44). Het aantal ongevallen is sedert 1992 evenwel ernstig gedaald en duikt onder het niveau van Eeklo en Maldegem.
- Evergem is behoorlijk voorzien van openbaar vervoer. Vlotte tram- en busverbindingen naar Gent en in mindere mate Eeklo en Zelzate, een spoorverbinding in Sleidinge (in 2006 ook Evergem) en recent ook het belbusinitiatief.
Dat vertaalt zich in een vrij hoge tevredenheidsindex van 103,5% (100 betekent evenveel tevreden huishoudens als ontevreden), waar die gemiddeld voor het Meetjesland maar op 85% ligt. Het cijfer dateert van 2001, mogelijks kleuren en aantal recente initiatieven (belbus e.a.) de index nog positiever.
- Fait-divers: er zijn opvallend veel motorrijders in Evergem (en Assenede): een moto per 24 inwoners, waar gemiddeld in Vlaanderen maar een moto is per 31 inwoners.

MILIEU EN NATUUR

Leefomgeving onder druk

- De Prati-index leert ons dat de zuurstofgraad in de Evergemse waterlopen niet goed is. Volgens de VMM komt dit omdat in het Meetjesland hoofdzakelijk stilstaande waters zijn, die sneller opwarmen en op die manier gevoeliger zijn voor eutrofiëring (vorming van wieren). De meeste organismen zijn aangepast aan deze natuurlijke schommeling van de zuurstofgraad. De situatie kan evenwel verbeteren door minder nitraten in het water (mestdruk verlagen en rioleringsgraad verhogen).
De biologische waterkwaliteit daarentegen is bevredigend tot zeer goed, waarbij de beken uit het stroombekken van Kluizen het aanzienlijk beter doen dan de andere. Een gevolg van de strengere normen in waterwingebied o.a. inzake nitraten
- Inzake luchtkwaliteit scoort Evergem het minst in het Meetjesland. Er zijn vrij grote concentraties van stikstofoxiden en fijn stof. Niet ongevaarlijk voor de volksgezondheid. De bevolking ervaart de luchtkwaliteit ook als minder bevredigend, gezien Evergem de enige gemeente is die met 90,4 % een tevredenheidsindex laat noteren beneden de 100.
- De afvalproductie per inwoner, blijft met 576 kg onder het Meetjeslandse gemiddelde van 612 kg, maar wel boven het Vlaamse cijfer van 534 kg (cijfers OVAM 2003).
Vergelijkingen tussen gemeenten op dit vlak moeten evenwel met de nodige

omzichtigheid gebeuren. Positieve initiatieven als een goed uitgerust containerpark, of een extra ophaalbeurt, kunnen de reden zijn van hogere cijfers.

Het restafval dat vanuit Evergem naar de verbrandingsoven van Balgerhoeke wordt gebracht daalt de laatste jaren (6.235.620 kg in 2004 versus 6.895.580 kg in 2000).

- De bebouwinggraad in Evergem ligt met 2,9% sterk onder het Meetjeslandse (5,0%) en het Vlaamse gemiddelde (10,8%).

ARBEIDSMARKT

Veel beschikbare arbeidskrachten, w enig lokale tew erkstelling

- De activiteitsgraad in Evergem ligt met 74,5% vrij hoog, hoger dan het Meetjeslandse (73,4%) en het Vlaamse gemiddelde (73%). Dat betekent dat $\frac{3}{4}$ van de mensen tussen 20 en 64 jaar w erken of beschikbaar zijn voor de arbeids markt.
- De w erkgelegenheidsgraad daarentegen ligt met 40% eerder aan de lage kant. Dat betekent concreet dat het aantal beschikbare arbeidsplaatsen in de gemeente overeenkomt met 40% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar. Gelet op het Meetjeslandse gemiddelde van 45,1% en het Vlaamse gemiddelde van 66,1% is dat relatief w enig.
Zow at 50% van de beroepsbevolking van Evergem (14.907) is aangew ezen op pendel. Niet onoverkomelijk met Gent vlakbij.
- Evergem telt 7.739 arbeidsplaatsen, daarvan 5.738 loon- en w eddetrekkenden en 2.001 zelfstandigen. In tegenstelling tot de rest van het Meetjesland ligt het aantal zelfstandigen in Evergem (13,4% van de beroepsbevolking) onder het Vlaamse gemiddelde (14,8%).
- In Evergem zijn 874 niet-w erkende w erkzoekenden (NWWZ) of 5,2% van de bevolking tussen 20 tem 64 jaar. Dat ligt net boven het Meetjeslandse gemiddelde (5,0%), maar blijft onder het Vlaamse gemiddelde van 6,0%. 58% van de NWWZ zijn vrouw en.
- Het inkomen van de Evergemnaar ligt boven het Vlaamse gemiddelde en dat kan niet van alle gemeenten van het Meetjesland w orden gezegd. Uit meer gedetailleerde cijfers ziet men dat Evergem significant meer inw oners telt in de hogere inkomensklassen: 17,8% boven € 40.000, versus 15,6% voor het Meetjesland en 15,2% voor Vlaanderen.

ECONOMIE

Kleine ondernemingen, handelsapparaat gericht op eigen inw oners

- Evergem telt 2.168 ondernemingen (op basis van BTW aangifte). Het grootste aantal zijn eenmanszaken, w ant bij de RSZ zijn maar 568 bedrijven bekend.
In die RSZ-cijfers zien w e verder dat het vooral kleine ondernemingen betreft (90% telt minder dan 20 w erknemers).
- Gespreid over de traditionele sectoren (landbouw , industrie, handel en diensten), komt het beeld naar voor van de meeste Meetjeslandse gemeenten: 8,5% tew erkstelling in landbouw (Vlaanderen 3%), 29% in de industrie (27% Vlaanderen), 31% in de handel (40% Vlaanderen) en 32 % in de diensten (30% Vlaanderen).
Op basis van de evolutie van de afgelopen jaren, verw achten w e dat Evergem de komende jaren/decennia langzaam maar zeker naar de Vlaamse cijfers evolueert.
- Er zijn 297 landbouw bedrijven in de gemeente, w aarvan 72% voltijdse.
Goed voor een tew erkstelling van 578 personen (427 voltijdse arbeidskrachten). Samen hebben zij 4.582,66 ha in cultuur of 61% van de oppervlakte van de gemeente.
De landbouw oppervlakte is voor 63,5% akkerland, voor 31,5% grasland en w eiden en voor 5% in gebruik van tuinbouw ers. Dat laatste percentage is vrij hoog en bedraagt voor de gemiddelde Meetjeslandse gemeente maar 2,5%.
- De commerciële uitstraling van Evergem ligt lager dan andere gemeenten in Oost-Vlaanderen met een vergelijkbaar inw onersaantal. Het marktgebied van Evergem bestaat

enkel uit de eigen fusiegemeente.

Ter vergelijking: de invloedssfeer van Eeklo bedraagt 35.286 inwoners, van Maldegem 16.019, van Aalter 13.029, van Evergem 9.754.

WELZIJN EN GEZONDHEID

Weinig uitgesproken sociale problemen, voorzien op vergrijzing

- Wie de tien kansarmoede-indicatoren uit het vroegere ‘Sociaal Impulsfonds’ analyseert, merkt op dat Evergem de Meetjeslandse trend volgt. De sociale problemen zijn minder uitgesproken dan gemiddeld in Vlaanderen.
- Het aanbod poetshulp en gezinszorg is zowat de helft/de helft verdeeld tussen OCMW en privé. Het gemiddeld aantal uren per inwoner is in vergelijking met andere gemeenten aan de lage kant, wat doet vermoeden dat de vraag groter zal zijn dan het aanbod.
- Met 578 rustoordbedden ligt Evergem een flink stuk boven de programmanorm. Wellicht een overaanbod. Voor serviceflats is er (volgens de programmanorm) wel nog ruimte.

WONEN EN HUISVESTING

Aantrekkelijke woongemeente, beperkt sociaal woongenbestand

- Uit kadastragegevens blijkt dat Evergem een sterk residentiële gemeente is. 12,3% van de grondoppervlakte is residentieel, terwijl het Meetjeslands gemiddelde 8,8% bedraagt. Enkel Lovendegem is een nog meer uitgesproken woongemeente met 15,4% van de oppervlakte die residentieel is ingevuld.
Er zijn bovendien nog heel wat woonuitbreidingsgebieden. Op het gewestplan is 20% als woonzone of woonuitbreidingsgebied bestemd. In het ontwerp van Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan wordt voorzien om een of twee woonuitbreidingsgebieden te schrappen en de resterende woonuitbreidingsgebieden slechts op de lange termijn aan te snijden.
- Evergem heeft een relatief jong woongenbestand, waarbij 46% van de woningen na 1970 werden gebouwd (in het Meetjesland bedraagt dit 43%, in Vlaanderen 39%).
- Er is veel halfopen bebouwing: 34,2% in Evergem versus 24,2% in het Meetjesland en 21% in Vlaanderen. Dit heeft wellicht te maken met een groter aantal verkavelingen (nieuwe wijken) met “tweewoonsten”.
- Er is een iets groter percentage eigenaars versus huurders in Evergem dan in het Meetjesland of Vlaanderen: 75% eigenaars in Evergem versus 73% in het Meetjesland en in Vlaanderen.
- Samen met de bevolkingsaangroei kende Evergem tussen 1970 en 2001 een groei van het woongenbestand met 52%. Voor het Meetjesland bedroeg deze groei 44%, voor Vlaanderen 42%, voor Oost-Vlaanderen 32%.
- Het wooncomfort (beschikbaarheid van toilet binnen, bad of douche), dat in 1991 nog onder het Vlaams gemiddelde lag, klom in 2001 tot nagenoeg dezelfde hoogte.
- Het aantal afgeleverde bouwvergunningen daalde van 463 in 1997 tot 343 in 2005. Daarbij ook een grondige verschuiving tussen nieuwbouw en renovatie. In 1997 waren 33% van de aanvragen gericht op renovatie, in 2005 waren dat er al 50%.
Op Vlaams niveau worden dezelfde trends onderkend.
- De bouwgrondprijs verviervoudigde in de periode 1990-2003 van 21,37 Euro/m² tot 81,61 Euro/m².
Samen met deze prijsstijging daalde de verkoop van bouwgrond van 271.420 m² in 1990 tot 92.500 m² in 2003.
- De prijs van woningen en appartementen steeg in de periode 1990-2003 tamelijk sterk, maar in mindere mate dan de grondprijs: van 167% voor appartementen, over 120% voor kleine en middelgrote woningen, tot 209% voor grote woningen.

Er worden actueel wel meer woningen verkocht dan in de jaren negentig, wat wijst op een vlottende markt en een groter verloop dan vroeger.

- Het aandeel sociale woningen en appartementen ligt in Evergem (2,9% van het woningenbestand), significant lager dan het Vlaamse gemiddelde van 5,4%.

ONDERWIJS EN VORMING

Vrij volledig aanbod van onderwijs

- Evergem heeft op basis van z'n inwonersaantal een flink uitgebouwd schoolnetwerk met gewone kleuter- en lagere scholen (2.307 leerlingen), gewoon secundair onderwijs (760 leerlingen), buitengewoon onderwijs (361 leerlingen, lager én secundair samen) en deeltijds kunstonderwijs (woord, muziek en dans).
Voor Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs en voor Deeltijds Kunstonderwijs (beeldende kunsten) moet men buiten de gemeente zijn.
- De schoolse vertraging (aantal zittenblijvers) in het secundair onderwijs ligt met 29% op het Vlaams gemiddelde, maar voor het Meetjesland vrij hoog (gemiddeld 20%).
- Ook m.b.t. volwassenenvorming is er een behoorlijk aanbod binnen en net buiten de gemeente (VDAB opleidingscentrum Wondelgem en PCVO Assenede).
- Over de scholingsgraad hebben we geen recente informatie op gemeentelijk niveau.

TOERISME, RECREATIE EN SPORT

Bescheiden toeristisch aanbod, sportinfrastructuur op theoretische norm

- De toeristische verblijfsaccommodatie in Evergem is eerder bescheiden. 22 bedden van in totaal 810 in het Meetjesland, staan in Evergem. Concreet gaat het over 1 hotel en één verblijf met gastenkamers. Er zijn geen officiële jeugdverblijven, hoeveel een aantal lokalen van jeugdverenigingen in de praktijk worden verhuurd aan andere groepen.
- Wat de sportinfrastructuur betreft blijft Evergem in 2003 onder de BLOSO-behoefte-normen die uit sociologische studies worden afgeleid. Deze normatieve benadering is evenwel zeer relatief, gezien ze geen rekening houdt met de feitelijke sportbeoefening in de gemeente, de staat van de infrastructuur,
Bovendien krijgen we voor Evergem een sterk vertekend beeld omdat het zwembad van Ertvelde (280m²) in de periode van inventarisatie was gesloten en de recente tweede sporthal in Ertvelde (2.072,90 m²) nog niet is verwerkt in de cijfers.
Met deze gegevens erbij zit Evergem op "de norm", wetende dat die zeer relatief is.

CULTUUR, VERENIGINGEN, JEUGD

Een verscheiden socio-cultureel aanbod

- Met een percentage van 24,2% leden en 31 ontleningen per lezer/per jaar zit de Meetjeslandse bib rond het Meetjesland gemiddelde. De collectie is evenwel uitzonderlijk groot: 159.557 boeken of 21,5% van het Meetjeslands totaal.
- Hoewel we slechts over algemene gegevens beschikken over het jeugdwerk, blijkt dat in Evergem vrij behoorlijk uitgebouwd (Grabbelpaswerking, jeugdhuis, speelpleinwerking en jeugdverenigingen in de meeste kerkdorpen).
- Het cultuurcentrum (erkend in niveau A) heeft een bovenlokale uitstraling

BESTUUR

Een gemeente met personele en budgettaire mogelijkheden

- Het bestuur van de gemeente is behoorlijk uitgebouwd:
 - ⇒ 31 raadsleden. De vrouw en zijn nog verre van evenredig vertegenwoordigd, maar de situatie is globaal voor het Meetjesland of voor Vlaanderen niet beter.
 - ⇒ 285 personeelsleden, waarvan 1/4 vastbenoemd. Statutaire benoeming is ook in Evergem al lang de regel niet meer.
- Met 26 miljoen Euro heeft Evergem het grootste budget van de Meetjeslandse gemeenten. Uitgedrukt per inwoner zitten zijn naar ontvangsten en uitgaven op het gemiddeld niveau Meetjesland (820 à 830 Euro/inwoner).
- De uitgaven voor personeel liggen procentueel iets lager dan in de gemiddelde Meetjeslandse gemeente. De dotatie aan het OCWM ligt dan weer hoger (wellicht te verklaren door het aantal rustoorden en SF).
- Het belastingsniveau is eerder laag in vergelijking met de andere Meetjeslandse gemeenten. Hierbij moeten we er rekening mee houden dat het gemiddeld inkomen in Evergem hoger ligt dan in de meeste andere Meetjeslandse gemeenten. De aanvullende personenbelasting brengt bij eenzelfde percentage bijgevolg meer op.

CONCLUSIE

Uit de analyse komt volgend beeld naar voren van de gemeente:

Groei-gemeente, sterk residentiële

Evergem is een uitgestrekte landelijke overgangsgemeente die de voorbije veertig jaar een bijzonder sterke bevolkingsgroei kende vanuit zijn ligging langs de industriële as Gent-Zelzate. Door de inwijking sinds de jaren '60 is de gemeente in de eerste plaats een woongemeente. Het woningbestand is ook relatief jong.

Overgangsgemeente tussen platteland en voorstedelijk gebied

We noemen de gemeente een overgangsgemeente tussen platteland en voorstedelijk gebied omdat ze kenmerken van beide vertoont.

Het landelijke is herkenbaar in het hoge aandeel landbouw in de lokale tewerkstelling, de lage werkgelegenheidsgraad, de afwezigheid van grote sociale problemen of de beperkte dimensie van de ondernemingen.

Het (voor)stedelijke is evenzeer aanwezig in de hogere bevolkingsdichtheid, de goede uitrustingsgraad (bibliotheken, onderwijs, sportvoorzieningen, rustoorden, ...) en de druk op het milieu vanuit de kanaalzone.

Goed voorzieningsniveau, gericht op de eigen gemeenschap

Hoewel de gemeente met 32.000 inwoners de dimensie heeft van een kleinstedelijk centrum, is ze niet in die zin uitgegroeid. De invloedssfeer van Evergem is beperkt.

De openbare voorzieningen zijn in de eerste plaats gericht op de eigen bevolking. Ook het handelsapparaat, waarvan de commerciële uitstraling naar buiten uit zeer beperkt is.

De uitdaging voor de komende jaren of decennia bestaat er wellicht in een goed evenwicht te vinden tussen "groei" (wonen en industrie) en "leefbaarheid" (beperken van de druk op het leefmilieu, aangenaam woonklimaat verzekeren d.m.v. groen en recreatieve voorzieningen).